

שלמה מורג

תורת ההגה והצורות של העברית,

פונטיקה ופונולוגיה

שיעורי יסוד

רשמה וכינסה על פי השיעורים

עדה ירדני

ערכו

אהרן ממן ואברהם בן-אמתי

הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים

תוכן העניינים

ט	הקדמה / עדה ירדני
יא	פתח דבר / אהרן ממן ואברהם בן-אמתי
	חלק ראשון: תורת ההגה של הלשון העברית
3	דברי הקדמה מקומה של העברית במערכת השפות השמיות 3
5	פרק א: תהליכים פונטיים שכיחים 1. הידמות 5 2. היבדלות 8 3. היקש 10 4. בידול 11
12	פרק ב: מערכת ההגיים בעברית 1. מערכת העיצורים בעברית המקראית נוסח טבריה 13 2. מערכת העיצורים בעברית החדשה 14
15	פרק ג: בסיסי החיתוך
22	פרק ד: סוגיות בהתגבשות מערכת העיצורים של העברית 1. עיצורים וקבוצות עיצורים 23 2. מעתקי עיצורים 27 3. כפלה 27 4. המכפל במערכת העיצורים 33
37	פרק ה: התנועות 1. ניקוד ואסכולות ניקוד 37

2. התפתחות מערכת התנועות של העברית 41
3. השווא והחטפים 44
4. ההיבט הכמותי של התנועות 47
5. הופעת התנועות הבינוניות (משוכות הטעם) 52
6. התנועות הארוכות 56
7. התנועות הקצרות 60
8. הדיפתונג 63

חלק שני: פונטיקה ופונולוגיה

- 71 פרק א: פונטיקה מול פונולוגיה
1. פונמה ומורפמה 72
 2. אלופונים ופונמות 74
 3. מרישום פונטי אל רישום פונמי 79
- 85 פרק ב: פונטיקה אקוסטית מול פונטיקה קלסית
1. תיאור התנועות בגישה הקלסית 87
 2. תיאור התנועות בגישה האקוסטית 90
- 93 פרק ג: בחינות בהגיית העיצורים
1. צליליות 93
 2. קוליות 96
 3. עצמה 96
 4. חיתוכי לוראי 97
 5. מידת הפתיחה 99
 6. חסימה פנימית 100
 7. הגיים ממוצמצים 100
 8. העיצורים המחוככים 101
 9. הבחינה הכמותית 103
- 104 פרק ד: בחינות בהגיית התנועות
1. גוּי תנועות 104
 2. האפיות 106
 3. המתח 106
 4. כמות של תנועה 107
 5. מונופתונג ודיפתונג 110

6. התנועות החטופות 110

7. הגיית השווא 111

8. הגיית הצירי 111

114 פרק ה: ההברה

1. היסטוריה 114

2. סולם הצלילים 115

3. מִחְכָּר 116

4. לחץ והנגנה – הנקודות העל-קוויות 117

119 פרק ו: קטע כדיבור עברי ברישום פונטי

חלק שלישי: תורת הצורות של לשון המקרא

125 פרק א: כינויי הגוף

1. כינויי הגוף הפרודים 125

2. כינויי הגוף הצמודים 131

135 פרק ב: הפועל – מושגי יסוד

1. צורני גזירה וצורני נטייה 135

2. זמן ואספקט 136

3. המעמד 137

4. הזמן 137

5. הקטגוריות באכדית 138

6. בניין קל בעברית ומקבילו האכדי 139

141 פרק ג: הפרפקט

145 פרק ד: האימפרפקט

1. חמישה טיפוסים היסטוריים 145

2. תחיליות האימפרפקט 153

3. משקלי האימפרפקט ותנועת עי"ן הפועל 154

156 פרק ה: הדרכים

160 פרק ו: צורות המקור

163 פרק ז: הבינוני והסביל הפנימי

166	פרק ח: הבניינים בעברית המקראית
	1. מערכת הבניינים 166
	2. קווי התצורה של הבניינים מבחינה היסטורית 169
	3. המשמעויות של הבניינים 172
175	פרק ט: פעלים גרוניים
	1. פה"פ גרונית 175
	2. עה"פ גרונית 176
	3. לה"פ גרונית 177
	4. הקשר והפסק 177
179	פרק י: הפעלים העלולים
	1. פועלי פ"א 179
	2. פועלי פ"נ 180
	3. פועלי פ"י 183
	4. פועלי ע"ו 186
	5. פועלי ע"ע 192
194	ביבליוגרפיה לקריאה נוספת
197	מפתח המונחים